

הכונס פרק ששי בבא קמא

זו.

עין משפט
נר מצוה

לא א ב ג ד מיי פ"א
מהל' גולה ואצירה
הלכה יד טו ועין במ"מ
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ
ס"י רסו ספ"א א:
לב ה מיי פ"ד מהל'
גביה הלכה י ועין
שס ופ"א מהלכות גולה
ואצירה הלכה ח סמוע עשין
עד טו"ש ח"מ ס"י שנה
ספ"א א:
לג ו מיי פ"א מהלכות
גולה ואצירה הל' טו
סמוע עשין עד טו"ש ח"מ
ס"י רסו ספ"א א:
לד ז מיי פ"ד מהל'
גביה הל' ד (וטו"ש)
ח"מ ס"י שנה:
לה ט מיי שס פ"א הל'
ג סמוע עשין עד
(וטו"ש ח"מ שס):

מוסף רש"י

לגיתו ולחורבתו מביק.
דחיוא השנה ופטור
ב"מ (לד). דלא בעינן
דעת בעלים. לומר לו
שמוך פתח שהחורבה
לגיתך שמהלכה אובדת
(שם). הכל צריכין דעת
בעלים. גנז גזלן וד'
שומרים שהיו צריכים
להודיע, ואם לא הודיעו
ומתה או נגנזה חייבים
בפחיתות, דכיון דידע
שזה לא ידע שהחורבה,
לא מהר צה ולא מאכילה
(שם). הדעתן טענת גנב
באבדו. מולא אצירה
שטוען נגנזה הימני לאחר
שמהלכה (לקמן טג).

מלוא קעציד ולכלל הוא כשומר שכן והא דצבי לאוקמא פלוגתייהו
בדרכה ורז יוסף והו רבה כר"א שהוא שמומי ועוד קאמר לימא
דריב יוסף תנאי היא ומסיק דרז יוסף ככולי עלמא ומשמע דרבה
ודאי תנאי היא ואינו יכול להעמיד אלף כר"א ולא כרבי עקיבא
דאי לרבי עקיבא ודאי הוא שומר
שכן אי אפשר לומר כן דעל כרחק
לרבה אפי' לרבי עקיבא שומר חנם
הו' דבאלו מציאות (ב"מ דף כט. ושם)
לרבה לא הו' לרבי טרפון דממיר
להשתמש אלף שומר שכן א"כ לר"ע
לא הו' אלף שומר חנם לכן נראה
דרבה לא יעמיד כלל פלוגתייהו
בשומר אצירה אלף יאמר לכולי
עלמא שומר חנם הו' ופלוגתייהו
בדשמואל דר"ע אית ליה דשמואל אבד
קמא דמגלגל אבד אלפא וזו ור"א
אית ליה דשמואל ורז יוסף כי מוקי
פלוגתייהו בדשמואל לא קאי רבי
אליעזר כוומיה שהוא פטור את המלוה
באצירה אף מדמי המשכון ולכן מוקי
פלוגתייהו בשומר אצירה והו' כר"ע
וקאמר לימא דרבי יוסף תנאי היא
דרבה ודאי לאו תנאי דמוקי פלוגתייהו
בדשמואל ומסיק דכולי עלמא אית
להו דרז יוסף כו' והא דתמן בשבועות
(ד' מג. ושם) סלע הלויתני עליו ושמים
היה שוה דמשמע שחייב לשלם המשכון
כשאבד מייירי שאלבד בפשיעה לרבה
דאמר שומר חנם הו':

לא במקום שהחזירה. ואפילו שומר
חנם חייב דפושע הוא:

לעולם הוא חייב עד שיחזירה
בו'. היא סיפא דברייתא

דלעיל בתוספתא דב"מ (פ"ב ע"ג)
ולחי דייק מינה ספיר דחייב בגניבה
ואצירה קאמר: אמר ר' יהודה
א"ל בעלי חיים דכיון דנקטי דלוי
נגי' ברייתא בו'. וכגון שנגנזה
באותו ענין שנגרי ברייתא גרמו לה
להגנז ולעיל לא אסיק אדעתיה האי
שינוא דהשאל מלי למימר דנגנזה
או שאבדה דלעיל מצינו קאמר אי
נמי הך סיפא אצירה דוקא קאי
שיגרי ברייתא גרמו לה להאבד אלב
לענין גניבה פטור שאין גורמין לה
ליגנז ומשום הכי צרישא דקמני
בהדיא נגנזה לא מלי לשנוי הכי:

אלא אגניתו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלף כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: קרנא בעי רש"י. ויזון שחייב
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: בגזן שטענו טענת אסמים מוזיין. חמיה אמאי מוקי לה בלסטים מוזיין
ודחיק למימר דגנז הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוזיין דגנז כגון ששמר כספים בחפירה בקרקע שאי
אפשר לגנבם אלף במחילות תחת הקרקע דהו' אונס בלסטים מוזיין או אס צה עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוזיין (ב"מ דף כג.): על צעידת דעילי אינשי או דגם צעידת דעילי אינשי
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דעילי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייב כיון דמשני שפיר בלסטים מוזיין וס"ל דגנז הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת
הוה מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין אף עליו
תשובה קשה דבפרק השואל (ב"מ דף כה.) מסיק עלה דקסבר האי תנא בלסטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר
שכן שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין אף עליו חולי שכן לא חשיב פירכא אבד בלסטים מוזיין שכן טפי בדכמה
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכן בגניבה וסתם גניבה
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דבכל ענין שמהיה הגניבה יחמיצ מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוזיין גזלן הוא
בבלסטים מוזיין דהיינו שצויה דקרא פטור צו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אמר שמואל]:

לא

בעליה: שומר חנם פטור
השואל (ב"מ דף כד.): שחיה.
מצי בלסטים בשדה: עד
לעולם לאו אפילו. הניחה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

החזירה למקום שיראנה אינו חייב ליטפל
בה נגנבה או אבדה או אבדה חייב באחריותה מאי
נגנבה או אבדה לאו נגנבה מביתו ואבדה
מביתו לא במקום שהחזירה והא קתני אינו
חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן
בגון שהחזירה בצהרים ותרתי קתני והכי קתני
החזירה שחזרת למקום שיראנה (ה) ושכיח
דעיל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה
החזירה בצהרים למקום שיראנה דלא
שכיח דעיל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה
או אבדה חייב באחריותה איתביה בלעולם
הוא חייב עד שיחזירה לרשותו מאי לעולם
לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכן דמי
א"ל ימודינא לך בבעלי חיים דכיון דנקטי
להו נגרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא
איתביה רבה לרב יוסף והשב (ז) אין לי אלא
בביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם
מכל מקום מאי לגינתו ולחורבתו אילימא
לגינתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת
היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה
משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ
כשומר חנם דמי א"ל ילעולם לגינתו
המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא
קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא
בעינן דעת בעלים כדדבי אלעזר (דא"ר
אלעזר הכל צריכין דעת בעלים יחזין
מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה
השבות הרבה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא
תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי
והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן יחזינן טענת גנב באבדה משלם
תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכן הו'
אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי
א"ל הכא במאי עסקינן כגון שטוען טענת
לסטים מוזיין א"ל ליסטים מוזיין גזלן הוא
לא

אלא אגניתו שאינה משתמרת. פי' (ט) אלף כרוח מצייה וס"מ כשומר חנם דמי דלעתה שמירתו: קרנא בעי רש"י. ויזון שחייב
עצמו לשלומי בשויו אפילו נמלא שגנבו פטור מכפל: בגזן שטענו טענת אסמים מוזיין. חמיה אמאי מוקי לה בלסטים מוזיין
ודחיק למימר דגנז הוא לוקמיה כגון שטענו טענת גניבה בלסטים מוזיין דגנז כגון ששמר כספים בחפירה בקרקע שאי
אפשר לגנבם אלף במחילות תחת הקרקע דהו' אונס בלסטים מוזיין או אס צה עליו חולי של טירוף הדעת או שיה נפלה עליו בלסטים
או אונס אחר שאינו יכול לשמור בלסטים מוזיין (ב"מ דף כג.): על צעידת דעילי אינשי או דגם צעידת דעילי אינשי
משכחת כפל שטוען טענת גנב צעידת דעילי או צעידת דעילי אינשי ולהנהו אמוראי דפליגי עליה התם מ"מ משכחת כדפרישית
ומיהו איכא למימר דהכא לא חייב כיון דמשני שפיר בלסטים מוזיין וס"ל דגנז הוא ובסמוך נמי אצרייתא דפריך לא אס אמרת
הוה מלי למימר נמי וליטעמך דגזלן הוא אכתי תקשי לך דמצינו שומר שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין אף עליו
תשובה קשה דבפרק השואל (ב"מ דף כה.) מסיק עלה דקסבר האי תנא בלסטים מוזיין גזלן הוא ומה בכך אכתי יש עליו תשובה דמה לשומר
שכן שכן משלם כפל שטוען טענת גנב בלסטים מוזיין אף עליו חולי שכן לא חשיב פירכא אבד בלסטים מוזיין שכן טפי בדכמה
מקומות פריך מחומרות דלא שכיח ועוד אע"ג דלא שכיח יכול לטעון כן ונראה לר"י דכיון שחייב הכתוב שומר שכן בגניבה וסתם גניבה
קרובה לאונס כדאמרין בהשואל (שם) סברא הוא דבכל ענין שמהיה הגניבה יחמיצ מגזרת הכתוב אפילו בלסטים מוזיין גזלן הוא
בבלסטים מוזיין דהיינו שצויה דקרא פטור צו הכתוב אף על פי שאין אונסו גדול יותר ודוחקן [ועי' מוס' ב"מ מג. ד"ה אמר שמואל]:

לא

החזירה. לאצירה: למקום שיראנה.
נגניבה ואצירה ושומר שכן חייב צפ'
שכיח אינש צבייתא אבד בלסטים
שיחזירו לרשותו. של בעלים: מאי
מולא צבייתו וקמני חייב: מודינא
לך. באצירה בעלי חיים דחייב המולא
נגניבה ואצירה ולאו משום שכן
מלוא אלף משום דנגיבה ואצירה
ידעו פשיעותא היא: דכיון דנקטו
נגרי ברייתא. כיון שראה שמלומדות
הן לנאח צבי נטירותא יתירתא ואפי'
הו' שומר חנם חייב אבד שומר אצירה
דמטלטלי פטור מנגיבה ואצירה:
נגרי פשיעות: השב
מעלייתא משמע: לגינתו ולחורבתו
מנין. דסגי ליה למולא בהשכחו
לגינתו דבעלים: הכל צריכין דעם
בעלים. גנז וגזלן או אחד מארבעה
שומרין שהחזירו צריך להודיעו
לבעלים ואם לא הודיעו חייב המחזיר
באחריותו: טענת גנב. לפטור עצמו
ע"י גנב שטוען נגנזה הימני האצירה
שמאכתי ונמלא שצידו הוא משלם
תשלומי כפל כגנז עצמו דדרשינן
בפרק מרובה (לקמן דף כה.) ואם לא
ימלא הגנב (ז) אס לא ימלא כמו שאמר
אלף הוא עצמו גנבו וכתב בתריה
ישלם שנים אי אמרת בשלמא שומר
אצירה כשומר חנם דמי משום הכי
משלם כפל דהו' צבי למפטור נפשיה
בטענת גנב: קרנא צבי שלומי.
נפשיה לשלומי קרנא: טענת לפטים
מוזיין. גנז מוזיין וטל הימני בחזקה
דקא פטור נפשיה בטענת אונס:
לפטים מוזיין גזלן הוא. ובטענת
אונס פטור נפשיה וכפל שטוען
טענת גנב הוא דכחז ציה רחמנא
(דכתיב) וגנז מצית האיש (שמות
כג): גנז הוא. ומשלם כפל וכן
הפטור עצמו בטענת לפטים מוזיין.
ולענין חיוב לא מייחייב שומר שכן
עליה אס אמת אמו דהא אינש:

לא

א"ל שאני אומר בלסטים מוזיין כיון דמיטמר מאינשי גנב הוא איתביה
לא

(א) [תוספתא דב"מ פ"א א:
(ב) [תוספתא פ"א א:
(ג) [לקמן קיח: (ד) ב"מ
לא. ע"ש (חולין פ"א).
(ה) ב"מ לא. (ו) לקמן סג.
ק: (ז) ב"מ כה. כה. א:
(ח) [לקמן עט: (ט) [שמות
כג: (י) [רש"י מ"ח א:]

תורה אור השלם

1. לא תראה את שור
אדוק או את שויו נדחים
והתעלמת מזה הדבר
תשיבם לאדוק:
דברים כב א

הגהות הב"ח

(א) גמ' דשכיח דעיל
ונפיק: (ב) תוס' ד"ה אלף
וכי' פי' שאינה
משתמרת אלף כרוח
מלוי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' א"ל מודינא
כו'. י"ז ויגמיה הרמב"ם
(א"ל) הוא (נבע"מ)
כו' ור"ל דמייירי ג"כ
מקום שהחזירה אלף
הרא"ש כתב בקראס שלט
(ועבדגרי"א סימן רסו ס"ק
ה' ומש"ש ועוד דקאמר
משמע דידע דמשעת
בב"מ היאך פשיטא ליה
כ"כ. עין בתוספתא פ"ב
דב"מ מולא בהמה פטור
חייב כו' לעולם כו' ועומק
כאן ד"ה לעולם כו' (ומ"ש
רש"י ד"ה המחזיר לאצירה
ל"ד דעיל דקא' אצירה):

רבינו חננאל

החזירה למקום שיראנה
כול', ופריך רבה, תרתי
קתני והכי קתני החזירה
שחזרת בעידנא דשכיח
בעל אבדה במתא דכי
נפיק ועילי חזי לה אינו
חייב ליטפל בה, אבל
החזירה בצהרים בעידנא
דלא שכיח במתא ולא חזי
לה נגנבה או אבדה חייב.
ומתווב ליה טוב לעולם
הוא חייב עד שיחזירו
לרשותו, ופריך בבעלי
חיים מודינא לך דכיון
דנקטו להו נגרא ברייתא.
בעי נטירותא יתירתא.
בבעלי חיים מודינא הואיל
ואנקטה נגרא ברייתא. פי'
לימד אותה להלך ברגליה
חזק ליד.